

BESLUT
2019-03-07 Dnr NV-01525-18

Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län

Beslut

Naturvårdsverket fastställer med stöd av 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv lo och kungsörn miniminivåer för förekomsten av lo för rovdjursförvaltningsområden och län enligt tabell 1 nedan. Detta beslut ersätter beslutet om fastställelse av miniminivåer för lo från den 8 december 2014 (dnr NV-00552-14) som härmed upphävs.

Beslutet gäller som längst till och med den 7 mars 2024. Nya miniminivåer kan fastställas under perioden.

Tabell 1 Fastställande av miniminivåer för lo för respektive län och förvaltningsområde.

	Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer för lo i antal föryngringar:
Norra Rovdjursförvaltningsområdet	58
Norrbottnen	17
Västerbotten	13
Jämtland	16
Västernorrland	12

Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet	62
Dalarna	7,5
Gävleborg	10
Värmland	11
Stockholm	3,5
Uppsala	10
Örebro	7
Västmanland	3
Västra Götaland	10

	Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer för lo i antal föryngringar:
Södra Rovdjursförvaltningsområdet	27
Södermanland	3
Östergötland	4,5
Jönköping	3,5
Kronoberg	4
Kalmar	4
Gotland	-
Blekinge	2
Skåne	3
Halland	3
Summa hela landet	147

Bakgrund

Riksdagens mål om ökad regionalisering av rovdjursförvaltningen och tydliga intention att genomföra en delegation av rätten att fatta beslut om licensjakt förutsätter att miniminivåer för förekomsten av respektive art beslutas.

Juridiska förutsättningar för fastställande av miniminivåer

Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (FOF) innehåller bestämmelser om förvaltningen av de stora rovdjuret. Det framgår av 1 § FOF att förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Av 4 § FOF framgår att länsstyrelserna ska lämna förslag på det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla (miniminivå) för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet. Förslaget ska lämnas till samverkansrådet. Samverkansrådet ska lämna förslagen för respektive art till Naturvårdsverket för rovdjursförvaltningsområdet samt för vart och ett av de län som ingår i området.

Berörd viltförvaltningsdelegation ska pröva frågor om godkännande av det förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, lo, varg och järv i länet som enligt 4 § första stycket FOF ska lämnas till samverkansrådet enligt 4 § första punkten förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer.

Efter förslag av samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen enligt 5 § FOF. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.

6 § FOF anger att Naturvårdsverket minst en gång vart femte år ska se över fördelningen av miniminivåerna.

Processen för att fastställa miniminivåer

I april 2018 beslutade Naturvårdsverket om en vägledning om översyn av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur (rapport 6829). Vägledningen förtydligar hur processen kommer att gå till och vilka principer som Naturvårdsverket kommer att tillämpa då Naturvårdsverket slutligen fastställer nya miniminivåer för rovdjur.

Naturvårdsverket begärde formellt den 23 april 2018 att länsstyrelserna skulle komma in med förslag på miniminivåer för lo och varg i respektive län och rovdjursförvaltningsområden senast 17 december 2018 (dnr Nv-01525-18).

Samverkansråden i de tre rovdjursförvaltningsområdena har därefter lämnat förslag till miniminivåer, se bilaga 1.

Juridiska förutsättningar för delegering av beslutanderätten för licensjakt
Enligt 24 a § jaktförordningen (1987:905) (JF) får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § JF, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § FOF.

Inventering

Inventeringen av lo 2017/18 visade på totalt 204,5 familjegrupper i Sverige och 57,5 familjegrupper i Norge. Populationsberäkningar utifrån inventeringsresultaten visar att det finns cirka 1200 lodjur i Sverige och totalt cirka 1540 i Skandinavien. I Sverige konstaterades 95 familjegrupper i norra-, 75,5 i mellersta- och 34 i södra förvaltningsområdet i år. Jämfört med förra året visar resultatet att antalet har ökat i södra och mellersta förvaltningsområdet med 10 respektive 3,5 familjegrupper. I norra förvaltningsområdet har däremot antalet minskat med 14,5 familjegrupper vilket gör att resultatet i landet ligger nära föregående års inventering.

Vid inventeringen av lo används omräkningsfaktorer för att utifrån antalet föryngringar bestämma antalet individer av lodjur. Det betyder att antalet föryngringar ska multipliceras med omräkningsfaktorn för att få fram ett ungefärligt antal individer. Genom omräkningsfaktorn inkluderas alla kategorier

djur i populationen i det totala antalet, d.v.s. även hannar och andra ensamma individer. Antalet föryngringar grundar sig på inventeringen av familjegrupper (honor med ungar). Omräkningsfaktorn är olika i olika delar av Sverige beroende på bytestäthet i det område där föryngringen registreras och varierar från 6,24 i områden med låg bytestäthet till 5,48 i områden med hög bytestäthet (Inventering av lodjur 2018, ISSN 2387-2950 (dig.), ISBN 978-82-426-3258-6 (dig. utg.)). Lo förekommer i hela Sverige utom på Gotland. Antalet lo är dock flest i de norra och mellersta delarna av landet. Vid fastställande av miniminivåer används samma omräkningsfaktorer som vid inventeringen.

Tidigare beslut

Naturvårdsverket fastställde enligt uppdrag referensvärdet till 870 individer den 16 december 2013 (NV-009661-12).

Den 30 april 2019 ska Naturvårdsverket rapportera nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet.

Skäl

Beslut om miniminivåer ska enligt Naturvårdsverket tillgodose följande principer:

- att säkerställa att de nationella referensvärdena inte understigs
- att bidra till att genomföra regionaliseringen av rovdjursförvaltningen
- att samma utgångspunkter används för fördelning i alla förvaltningsområden samt mellan förvaltningsområden och län

Naturvårdsverket ska enligt 5 § FOF fastställa miniminivåerna

- inom ramen för de **nationella målen** för respektive art och
- med beaktande av arternas **naturliga utbredningsområden**

Naturvårdsverkets bedömning är att de **nationella målen** rörande antal är att arterna ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt prop. 2012/13:191. De beslutade referensnivåerna beskriver det lägsta antal som motsvarar en gynnsam bevarandestatus. Miniminivåerna sammantaget måste därför motsvara minst de nationella referensnivåerna för arterna och på detta sätt säkerställs att de **nationella målen** inte underskrids.

För att kunna fastställa miniminivåer som inte understiger den nationella referensnivån och även säkerställer att gynnsam bevarandestatus upprätthålls måste miniminivåerna utgå från var föryngringar faktiskt finns, inte var de förväntas finnas eller en önskad framtida spridning. Miniminivåerna kommer att revideras allteftersom spridning sker inom arternas **naturliga utbredningsområde**.

Miniminivåerna för Lo

Naturvårdsverket bedömer att det bäst tillgodoser de politiska målen för rovdjursförvaltningen att besluta om miniminivåer som är så låga som möjligt utan att det riskerar att äventyra att en gynnsam bevarandestatus för arten kan uppnås och bibehållas.

Naturvårdsverket bedömer att samverkansrådets förslag om omfördelningen av 8,5 föryngringar från norra förvaltningsområdet till södra förvaltningsområdet är lämpligt eftersom det finns god bytestillgång och tillgång till lämpliga habitat i det södra förvaltningsområdet. Naturvårdsverket anser även att omfördelningen från norra rovdjursförvaltningsområdet till södra är i linje med de nationella rovdjurspolitiska målen gällande ökad spridning och minskade koncentrationer där rovdjuren gör som mest skada.

I omfördelningen av de 8,5 föryngringar från norra förvaltningsområdet till södra förvaltningsområdet har skillnader i omräkningsfaktorn beaktats. Eftersom bytestätheten och därmed omräkningsfaktorn inte följer länsgränserna exakt innebär det att det inte går att räkna ut ett exakt framtida värde på hur många lodjur ett län visst län kommer att hysa enbart baserat på föryngringar. Naturvårdsverket bedömer att fördelningen av lodjursföryngringar i respektive län inte riskerar leda till att lodjurspopulationen understiger referensvärdet.

Naturvårdsverket delar södra samverkansrådets förslag och bedömningar gällande att tilldela fyra istället för tre föryngringar av lo till Kronobergs län. I och med den fjärde föryngringen i Kronobergs län nås det samverkade förslaget om 27 föryngringar i Södra förvaltningsområdet.

Naturvårdsverkets sammantagna bedömning är att de inkomna förslagen motsvarar det nationella referensvärdet på 870 individer för arten vid användande av de nu gällande omräkningsfaktorena för lo utifrån rådande bytestäthetsgränser.

Naturvårdsverket bedömer slutligen att samverkansrådets samtliga förslag till miniminivåer för län och rovdjursförvaltningsområden för lo är förenliga med rovdjurspolitiken och att det finns förutsättningar att fastställa de föreslagna nivåerna i enlighet med 5 § FOF. Oavsett om föryngringar av lo sprids inom eller mellan ett förvaltningsområde som har variation i bytestäthet får inte det nationella referensvärdet på 870 individer underskridas. Detta då upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte får försvåras vid beslut om jakt.

Revidering av miniminivåer

Naturvårdsverket ska enligt 6 § FOF minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala miniminivåerna. Naturvårdsverket beslutar därför att fastställa dessa som längst till och med den 7 mars 2024. Naturvårdsverket har den 4 dec 2017 hemställt till regeringen om ändringar av regelverket i syfte

att slopa de länsvisa miniminivåerna. Då besked om eventuella ändringar av gällande regelverk inte kommer att vara klara innan miniminivåer fastställs, bedömer Naturvårdsverket att det är nödvändigt att fastställa miniminivåer i antal föryngringar på både läns- och förvaltningsområdesnivå.

Om ett samverkansråd finner det lämpligt kan det initiera processen att se över miniminivåerna tidigare. Även Naturvårdsverket kan begära in förslag för att fastställa nya miniminivåer tidigare om det uppkommer nya omständigheter.

Övrigt

Förutsättningar för delegation av licensjakt

Fastställandet av miniminivåer för de stora rovdjuren möjliggör enligt 24 a § i JF en delegering av rätten att besluta om licensjakt för arterna. Licensjakt är ett av flera verktyg i rovdjursförvaltningen. Den faktiska förvaltningen bör ligga så nära de som berörs som möjligt. Naturvårdsverket bedömer att det som bäst tillgodoser genomförandet av regionaliseringen av rovdjursförvaltningen är att delegera rätten att besluta om licensjakt till samtliga län i ett förvaltningsområde då den fastlagda miniminivån för förvaltningsområdet är uppnådd. Detta oavsett att vissa län inte uppnår den fastställda miniminivån för länet. Delegation är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för länet att fatta beslut om licensjakt. Det ankommer på varje län att bedöma om förutsättningar för licensjakt föreligger med hänsyn till såväl juridiska som faktiska förutsättningar. Detta gäller såväl de län som har en högre som lägre förekomst av varg och lo än den för länet beslutade miniminivån. Vid denna bedömning är det av stor vikt att beakta det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras i enlighet med bestämmelserna i JF om att jakten inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus, se 23 c § i JF. Den licensjakt som beslutas av länen får således inte innebära att antalet föryngringar i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för varg. De regionala miniminivåerna är en fördelning av det nationella referensvärdet och den lägsta nivån som förvaltningen i länet ska syfta till att upprätthålla enligt 4 § FOF. Vid beslut om licensjakt måste kriterierna för licensjakt enligt 23 c § jaktförordningen vara uppfyllda.

Vid delegation av beslutanderätt om licensjakt avser Naturvårdsverket att bevaka länsstyrelsernas beslut och återkalla delegationen om möjligheten till jakt används på ett sätt som kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus i enlighet med 24 c § jaktförordningen.

Detta beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Claes Svedlindh, föredragande, biträdande avdelningschefen Gunilla Ewing Skotnicka, enhetschefen Marcus Öhman, vilthandläggarna Lisa Svensson, Jens Andersson, Mikael Wallén och viltjuristen Andreas Ahlén.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Claes Svedlindh

Bilaga:

1. Förslag på miniminivåer från samverkansråden
2. Avvikande mening gällande fjärde föryngring i Kronobergs län

Sändlista per e-post

Samtliga länsstyrelser

Kopia per e-post:

Sametinget
Viltskadecenter
Skandulv
Björnprojektet
Miljödepartementet
Näringsdepartementet
Jordbruksverket
Rådet för rovdjursfrågor
Rikspolisstyrelsen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Naturhistoriska riksmuseet
Miljödirektoratet, Norge
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland

Bilaga 1

Förslag på miniminivåer från samverkansråden

Norra rovdjursförvaltningsområdet

	Lo
Norrbottnen	17
Västerbotten	13
Jämtland	16
Västernorrland	12
Total	*58

**Rättat enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900), 28 föryngringar har ändrats till 58 föryngringar, se beslut om rättelse 2019-03-11.*

Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

	Lo
Dalarna	7,5
Gävleborg	10
Stockholm	3,5
Uppsala	10
Värmland	11
Västmanland	3
Västra Götaland	10
Örebro	7
Total	62

Södra rovdjursförvaltningsområdet

	Lo
Östergötland	4,5
Södermanland	3
Jönköping	3,5
Kronoberg	3 (4 med avvikande mening)
Halland	3
Kalmar	4
Blekinge	2
Skåne	3
Total	27